

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' בלק ח' תמוז תשע"ו

החברותא בטאנן פנימי לחברים גליון מס 535

פנינים יקרים

וירא בלק את אשר עשה ישראל לאמורי וכו' (כב, ב) וצריך לבאר אמאי כתיב אשר עשה ישראל לאמורי, הלא גם עוג מלך הבשן נהרג, ונראה לי לתרץ ע"פ מה ששמעתי מאדמו"ר מוהר' מפרשיסחא שאמר לי פירוש הפסוק לסיחון מלך האמורי כי לעולם חסדו כי סיחון היה הקליפה הממונה על הדיבור הקדוש וזה מלך אמורי שהיה מלך על אמרות טהורות וכשהרגו אותו יכול אדם להוציא מפיו אמירות קדושים וזה כי לעולם חסדו. נמצא שעיקר הפחד היה מאמורי ולא מעוג ולכך הציעו לו לפנות אל בלעם שהיה כוחו כפה נגד משה רבינו ע"ה.

עתה ילחכו הקהל את כל סביבתנו (כב, ד) הנה השבעים אומות מתנגדים לקדושה, וענין ההתנגדות אף שאין שום דבר קיים רק בהיות השי"ת המהווה כל הוה, אך כל רצון השי"ת שעל ידי זה שיגבר צד הקדושה וידחו המתנגדים יש מזה יותר תפארת לאלקות, נמצא כשמתנגדים באיזה תאוה מברר הטוב שיש בתאוה ומעלה אותה לקדושה וזה שכתוב ילחכו הקהל את סביבתנו כלומר ההתנגדות לקדושה ולדחותם.

(חידושי הרי"ם)

וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה וכו' (כב, ה) פתורה היינו שלחן ואיתא בזה"ק שבלעם היה מסדר כל יום מאכל ומשתה ומתכנסין כל רוח הטומאה וכו'. והא ק"ו ומה שלחן מרע עין פועל כל כך רע על אחת כו"כ ששלחן מטוב עין פועל טוב וכן מצאנו טוב העין שהיה לאברהם אבינו השפיע לקרוא בשמו של הקב"ה. מלבד אותם בעלי גאווה אשר לא יכנע ולא יוכל הטוב עין לפעול בו ולהמשיך עליו רוח דקדושה ודו"ק.

ויאמר מי האנשים האלה עמך (כב, ט) לא מצינו בכל הכתובים שישאל הקב"ה אלא לרשעים לאותן שהוא רוצה להמעותן כדי להאבידם ולהשמידם עדי עד, כענין שכתוב (איוב יב, כג) משניא לגויים ויאבדם, וכן כתוב בקין אי הבל אחיך וכו', כך אמר הקב"ה לבלעם מי האנשים האלה עמך להמעותו שיאמר הקב"ה עתים יודע. ועתים אינו יודע...

ויאמר אלקים אל בלעם לא תלך עממה לא תאור את העם כי ברוך הוא (כב, יב) ברש"י אינם צריכים לברכתך משל אומרים לצרעה לא מדובשך ולא מעוקצך. הכוונה כי בשתי אופנים רוצין האומות להאביד את ישראל ולהעבירם מעל דתן, פעמים ע"י גזרות קשות ולפעמים על ידי התקרבות, למען יתבוללו ביניהם. וכן בלעם רצה מקודם להאבידם ע"י קללה, וכאשר אמר לו השי"ת לא תאור את העם רצה להאבידם דרך התבוללות לכן אמר לו השי"ת לא מדובשך ולא מעוקצך לא תצלחנה שתי הדרכים גם יחד.

(דברי שער חיים)

ויקם בלעם בבוקר (כב, יג) בלעם הרשע רצה עי"ז לעורר קמרוג שעושה בזריוות אף שאין זה מצוה וישראל מתרשלים במצוות. אבל באמת לא היה קמרוג כלל כי לבלעם הרשע סייע היצר הרע מפני שעשה נגד רצון השי"ת לא כן במצוות שבני ישראל עושים ששם היצ"ר מביא הרבה עיכובים. (בשם חידושי הרי"ם) **ויען** בלעם ויאמר וכו' לא אוכל לעשות קמנה או גדולה (כב, יח) איתא באבות כל מי שיש בו שלשה דברים הללו הוא מתלמידיו של אאע"ה ושלשה דברים אחרים הוא מתלמידיו של בלעם הרשע. עין טובה, רוח נמוכה, ונפש שפלה מתלמידיו של אאע"ה. עין רעה, רוח גבוהה ונפש רחבה מתלמידיו של בלעם הרשע. ההסבר של נפש רחבה יוסבר על פי הכלל שגם הרשעים מכניעים עצמם, אך כל ההכנעה שלהם הוא כדי לבא להתנאות כי מחפש הוא שדרך ההכנעה יגיע לגדלות ולהשגות, כמש"כ נופל וגלוי עינים דרך הנפילה ההכנעה יגיע לדרגת גלוי עינים נמצא שמחפש בעצם את הנפש הרחבה. משא"כ הצדיקים שיש בהם נפש שפלה שאין מבקשים רק להיות דבוק בחי החיים לידע תמיד שאין חיות לשום בריה רק כח ה' כגרון ביד החוצב...

(שפת אמת)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

האשק שיחת הרא"ש ז"ע"א חוה"א סוכות קש"ן ה'אב' ל'תשס"ד

הן אמנם מצינו ענין הדעת גם בבהמה כמ"ש "ידע שור קונוה וחמור אבוס בעליו". ולמרות שאצל הבהמה לא שייך מושג של ידיעה כי אין לה שכל ואין לה עם מה לדעת, הנה בטבע הבהמי שלה מוטבעת התכונה שהיא מתרגלת שהבע"ב הוא האדון שלה, מתוך שהוא מנהיג אותה ומעביד אותה ונותן לה לאכול היא מתרגלת לחיות איתו כאדון. לא שייך אצלה ידיעה בשכל כי אין בה דעה ושכל, רק ההרגל הזה מכונה אצל הבהמה "ידיעה", והכונה לידיעה שלה, מה שהיא מסוגלת לדעת. ההרגל שהיא התרגלה עם האדון הוא נקרא אצלה ידיעה.

ובאופן דומה לזה ממש היא ידיעת האדם. אף שלכאורה ידיעת האדם היא באמצעות השכל, לאמיתו של דבר כל מעלת השכל היא רק בכח הבחירה שיש בו, מה שיש לו אפשרות לבחור להכיר את בוראו או להתעלם ממנו, אבל עצם ההכרה היא מה שהוא לומד באמצעות כשלונות החיים שלו. אם הוא רק לא נשבר מהם, הוא לומד להכיר שהיכולת העצמית שלו היא אפסית. היכולת שלו היא בדיוק כמו שיש לבהמה בבהמיות שלה. וכמו שהשור מכיר את קונוה מתוך שהוא מפעילו ומעבידו בחרישה וזריעה, כך האדם שהכיר את אפסיותו מתוך כשלונות החיים שלו לומד ומתבונן: "אם אני בעצמי אני מציאות איך אני מסוגל להזין את היד ולדבר?". וכשהוא מתבונן בעצמו איך הוא חי, אם רק לא ירמה את עצמו יראה שיש כח עליון שמחיה

אותו בכל רגע, בבחי' "המחזיר נשמות לפגרים מתים". וכשהוא מזין את היד זה מראה לו שיש בע"ב שמפעיל אותו כמו האדון שמפעיל את השור.

כל ההבדל בין האדם לבהמה הוא, שהבהמה מונהגת ע"י אדונה ועי"ז היא מורגלת אליו ומכירה אותו, אבל אין לה דעת לדמות בנפשה שהיא מסוגלת לעשות בעצמה ללא אדונה המנהיג אותה, וכמו כן היא לא מסוגלת להבין שבלי האדון שינהיג אותה היא לא מסוגלת לחרוש ולזרוע. מוליכים אותה כבהמה, והיא עושה. וכך היא רגילה באדונה ויודעת את קונוה. האדם, לעומת זאת, גם הוא מונהג ומופעל כמו בהמה, רק שיש לו בחירה, ויש לו דעת לדמות בנפשו ש"כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה", והוא הפועל והמנהיג והעושה. וכמו כן הוא יכול להכיר באפסיותו ולהבין שהוא מונהג בדיוק כמו הבהמה. ואדם הבוחר באמונה, יודע ומכיר בכל תנועה ודיבור שיוצא מפיו שלולי הכח העליון המחיה אותו לא היה יוצא מפיו אפילו הגה קל.

ודוד המלך - הגיע לתכלית השפלות בנפשו - פעל בעצמו, שכאשר רק הגביה את ידו, היתה המציאות ברורה כ"כ שלא הוצרך לדבר בפיו, רק הידיים עצמם אמרו "כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך". כאשר הניע את היד הוא לא הוצרך לומר בפה "כל עצמותי תאמרנה ה'", הגדלות שלו היתה שהידיים עצמם היללו ושיבחו את ה' בבחינה

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

מקום בעולם הזה. כבר חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ושלוש שנה שהרבש"ע נמצא בגלות אצלנו כאן בעולם הזה. כי בבריאת העולם הוא הסתיר את עצמו בבחינת תוהו ובוהו, ואנו - שאיננו אפילו עפר דק - במקום שניתן לו את המלוכה שלו, עשינו את עצמנו מנהיגי העולם. כל אחד רוצה שלטון, ולהיות הראש. בכל האנושות מתנהלת כל הזמן מלחמה אין-סופית מי בראש. והרבש"ע ש"מלא כל הארץ כבודו" והוא הסתיר את עצמו בבחי' תוהו ובוהו, נמצא בגלות אצלנו, בגלל שאיננו משאירים לו שום מקום בעולם.

למרות שאנו לומדים תורה ונותנים צדקה ועוסקים בחסד, אך כשמקיים מצות לתועלת עצמו הכל נופל בעמקי הקליפות ולא נשאר מזה שום דבר. והראיה, אם היה לזה ערך זה היה מביא שנשמע את "ברוך כבוד ה' ממקומו", שהרבש"ע הוא מקומו של עולם קיומו וחיותו ולא העולם מקומו, ר"ל שאין העולם מציאות לעצמו שצריך לעשות לו שם מקום. עכשיו במקום שהקב"ה יהיה מקומו של עולם נהיה העולם המקום של הרבש"ע. כולם לקחו את המקום שלו, והעולם נהיה מקום של מריבות מי בראש. כל אחד רוצה את כסא הכבוד. וכשכל אחד רוצה את כסא הכבוד - הרבש"ע בגלות. הרבש"ע שכל העולם שלו, והוא זן ומפרנס לכל, והוא טוב ומיטיב לרעים - לקחו ממנו את המקום שלו בעולם שלו, וכך אנו יוצרים לו גלות.

המשך יבוא אי"ה

של "כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך". ועל כן "דוד מלך ישראל חי וקיים".

- ב -

הרבש"ע ברא את בני האדם כדי שיגיעו בעבודתם לאותה דרגה כמו שהוא - בבחינה שלהם, כמו שציונו "הדבק במידותיו". וכמו שהמידה של הרבש"ע היא אהבה שאינה תלויה בדבר, הוא דורש מבני האדם שיגיעו ג"כ לדרגה זו של אהבה שאינה תלויה בדבר. וזוהי סיבת אריכות הגלות, כי המצב בינינו שבמקום אהבה שאינה תלויה בדבר יש איש את רעהו חיים בלעו. כל אחד רוצה לחטוף הכל לעצמו, ומחפש כבוד וגדולה. למרות שהוא וכל הדברים שהוא מחפש הכל אין ואפס, ומי שחושב שהוא גדול וחשוב הוא פשוט חי בעולם הדמיון, אבל הדמיון כ"כ חזק אצל בני"א שהוא שוכח שהוא שום דבר, וממילא הוא שואף להיות חשוב, וחפץ להבליט את עצמו. הוא רוצה להראות שהוא גדול, והוא פיקח, ושכולם ידעו שהוא המנהיג. הכל הוא רוצה להראות. ובזה הוא לוקח לעצמו את כתר המלכות של הקדושה.

הרבש"ע ברא את האדם בעולם הזה - שהוא אפילו לא אבק דק - ע"מ שיגיע למדרגה שעל ידו יהיה "ברוך כבוד ה' ממקומו". 'מקומו' הוא העולם הזה, והיינו שמהמציאות של האדם יכירו את מציאות ה', וממילא יהיה "מלא כל הארץ כבודו". אבל לדאבונינו אין אנו חפצים בכל זה. כל אחד רוצה שלטון, ורוצה להיות גדול, ורוצה הכל לעצמו, ולרבש"ע הוא לא משאיר

המשך פנינים יקרים

ויאמר בלעם אל מלאך ה' הטאתי כי לא ידעתי (כג, לד) לכאורה קשה אם לא ידע אם כן למה נחשב לחטא. אלא האדם מה שהיה ראוי לו לידע להבין ולא ידע לחטא ייחשב לו. כי הקב"ה לא מביא כל נסיון מבלי שישכיל ויבין, כענין אמרם ו"ל אדם מועד לעולם בין ער ובין ישן כי תמיד צריך להשכיל להבין ולראות שלא יכשל ח"ו. (שלה"ק)

הן עם לבדר ישכון ובגוים לא יתחשב (כג, ט) הבטחה לעם ישראל שבגוים לא יתחשב אף אם ירצו להתדמות ולהתבולל בין האומות לא יעלה זאת בידם כי לעולם ישנאו אותם. לכן עדיף שהן עם לבדר ישכון... (הרה"ק רבי יהושע מבעלזא)

אפם קצחו תראה וכולו לא תראה (כג, יג) היינו שתמצא לפעמים פגם בקצחו באיש פרטי מישראל, אבל בכלל בכלל ישראל לא תראה שום פגם ועוולה...

כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל א-ל (כג, כג) בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה, והכוונה בזה שבזמן הקץ תהיה ההסתרה כל כך גדולה עד שגם הצדיק היותר מפורסם לא יגלו לו מן השמים שום דבר וגם הוא יחיה רק באמונתו שבהסתרה גנוז כח ה' ברב חסד ורחמים. וזהו כעת-בזמן הקץ יאמר גם ליעקב שהיו פשוטי העם ולישראל שהם חשובי העם שניהם ישאלו מה פעל א-ל והתשובה תהיה וצדיק באמונתו יחיה. (מתוך דברי דוד)

וירא פנחס וכו' ויקח רמח בידו וכו' (כח, ז) יש לדקדק דתיבת בידו הוי לכאורה מיותר. ואפ"ל שפנחס לקח את הרמח בידו דהיינו את נשקו של עשו כמש"כ והידים ידי עשו ובוה קנא את קנאת ה' צב-אות ותקן מה שפגמו ישראל עם בנות מדין בערכות מואב.

מדברי מו"ר ר' אשר זיע"א על פרשת פנחס - תשל"א

בעולם המציאות יש רחמים ומדוע השתמש כל כך פנחס במידת הדין? מדוע הלך בכזה דין? אלא שפנחס ראה שזמרי בן סלוא פגם בכסא הכבוד ואותה רוח סערה שצריך ללכת לקדושה הלך וזמרי בטומאה ועל ידי זה פגם בכל רמ"ח אבריו.

פנחס חי עם החרון אף של הקדושה והוא ראה שאם לא יהרגו יבוא ח"ו כלי'ה, ועל ידי זה שהרג אותו באותו כח שזמרי נתן לחטא, אותו כח נתן פנחס לקדושה כדי להשתיק המקטרג ולכן קיבל פנחס את הכהונה כי מעשה זה שהוא עשה זהו מהותה של כהונה אמיתית שהחזיר את הכסא לשלימות. הגלות היא העדר האחדות. אנו רואים את אש הטומאה, שיכולה היתה להיות באחדות אש של קדושה, כמו זמרי בן סלוא שהיה מקודם עובד את השם ולכן כשנכנס לטומאה באותה המידה הלך כנגד הקדושה, ופנחס רצה להצילו שיחזור למצב של קדושה כדי שלא תישאר האש אצל הטומאה. מזמרי בן סלוא אנו למדים את יסוד ה-אין של האדם שיכול מכזה יסוד קדושה שהיה קודם, לפול ליסוד הטומאה.

פנחס היה בכזה 'אין' שזכה להחזיר את הניצוצות מהטומאה לקדושה ועל ידי זה החזיר את האחדות לכלל ישראל.

אם אנחנו נלך באש כזה ממילא תגבר צד הקדושה ויעלו הניצוצות שפגמנו ונגיע לשלימות שילוב הוי-ה יסוד ה-אין.

אם נוכח להתאחד, שהרי כל ישראל ערבים זל"ז, שכל אחד יש לו תפקיד שצריך למלאות, ואיך יכול האנוש להגיע לשלימות עם יסוד כל כך רעוע וזוהי התופעה של נסיונות קשים. לכן אם מתאחדים ולכל אחד יש תיקון אחר מלחברו, והיות ואנו ערבים זל"ז.

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים

02 - 5829688 ☎ פקס: 02 - 5325477

ת.ד. 5080 ירושלים 91050

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

